

**ZARZĄDZANIE DZIEDZICTWEM KULTUROWYM:
ZASTOSOWANIE GEOPORTALU
DO WDRAŻANIA KONWENCJI KARPACKIEJ**

**CULTURAL HERITAGE MANAGEMENT:
USING GEOPORTAL TECHNOLOGY
TO IMPLEMENT CARPATHIAN CONVENTION**

Maciej Borsal¹, Leszek Litwin²

¹Szkoła Główna Handlowa

²Instytut Systemów Przestrzennych i Katastralnych, Gliwice

Słowa kluczowe: dziedzictwo kulturowe, polityka rozwoju terytorialnego, Konwencja Karpacka, geoportal, INSPIRE

Keywords: cultural heritage, territorial development policy, Carpathian Convention, geoportal, INSPIRE

Rola dziedzictwa kulturowego w procesach rozwoju

Składniki dziedzictwa kulturowego nabierają obecnie nowego znaczenia w procesach rozwoju. Materialna i niematerialna spuścizna poprzednich pokoleń zawsze była ważnym czynnikiem procesów społecznych – podstawą kształtowania świadomości społecznej, poczucia tożsamości i tworzenia więzi społecznych a przede wszystkim identyfikacji z miejscem zamieszkania. Lecz w wymiarze ekonomicznym była raczej bierną składową procesów wzrostu, a nawet traktowana była jako obciążenie, które gospodarka musiała ponieść dla realizacji pewnej misji społecznej.

Dziś rola czynników kulturowych dla procesów i perspektyw rozwoju w aspekcie ekonomicznym i społecznym ulega znaczącym przemianom – dziedzictwo kulturowe w dobie globalizacji staje się jednym z podstawowych lokalnych (regionalnych) czynników wzrostu. Jest głównym czynnikiem atrakcyjności obszaru, składając się w znaczącym stopniu na jego potencjał rozwojowy. Ewolucja sposobu podejścia do poszczególnych składników dziedzictwa kulturowego jest szczególnie widoczna na szczeblu regionalnym i lokalnym w sposobie postrzegania swoich szans w globalnej konkurencji i w wynikającej stąd polityce rozwoju terytorialnego (OECD, 2005). Jakość ochrony i stopień wykorzystania czynników kulturowych, zwłaszcza w wymiarze lokalnym bądź regionalnym, przekładają się wprost na możliwości wzrostu i poziom życia obywateli (rys. 1).

Rys. 1. Ewolucja roli dziedzictwa kulturowego w procesach rozwoju

Z jednej strony, przy uniformizacji życia w skali globalnej, elementy dziedzictwa kulturowego stanowią wiodący wyróżnik tożsamości obszaru, co ma ogromne znaczenie dla procesów społecznych i jakości życia mieszkańców. Jakość życia jest podstawowym wyróżnikiem i subiektywnym miernikiem dla wewnętrznej oceny obszaru przez jego mieszkańców, stąd jej poprawa bywa na ogół podstawowym celem polityki rozwoju. Z drugiej strony elementy dziedzictwa kulturowego stanowią podstawowy czynnik budowy zewnętrznego wizerunku obszaru, w zasadzie jedyny jego wyróżnik na neutralnym tle „zglobalizowanego” świata.

Specyfika dziedzictwa kulturowego tworzy podstawową charakterystykę obszaru dla obserwatorów i decyduje o tym, jak postrzegany jest ten obszar z zewnątrz. Inne czynniki składające się na pozytywny wizerunek, a tym samym na atrakcyjność obszaru, jak zasoby społeczne i gospodarcze, są oczywiście ważne, lecz nie stanowią już dziś tak istotnego wyróżnika. Procesy globalizacji, a zwłaszcza integracja europejska doprowadziły bowiem do względnego wyrównania poziomu i możliwości rozwoju w krajach bogatych (zaliczać do nich należy m.in. wszystkie kraje członkowskie Unii Europejskiej). Technologie, umiejętności, dostępność środków finansowych są względnie wyrównane, nie stanowią więc dziś na ogół o wyjątkowości obszaru. Niektóre z nich zresztą wzajemnie się kompensują, np. nieco niższy poziom umiejętności ludzkich kompensowany jest niższą ceną pracy, przy czym w grupie omawianych krajów występujące na niektórych obszarach braki umiejętności ludzkich nie są tak drastyczne, by nie można było ich skutecznie kompensować również technologią, organizacją pracy lub szkoleniem.

Rola elementów dziedzictwa kulturowego jako wiodącego wyróżnika tożsamości obszaru przewyższa też dziś rolę czynników dziedzictwa przyrodniczego. Niekiedy tylko elementy dziedzictwa przyrodniczego mogą silniej wyznaczać tożsamość obszaru, pod warunkiem, że faktycznie są unikatowe w skali globalnej, co zdarza się niezmiernie rzadko. Inny przypadek unikalnej tożsamości przyrodniczej ma miejsce, gdy czynniki te występują w nadzwyczajnej koncentracji. W aspekcie przyrodniczym, zwłaszcza na obszarach zurbanizowanych, wyróżnikiem obszaru bywa raczej wysoki poziom ochrony przyrody, a nie sama wyjątkowość elementów natury. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego bardzo często wywołuje jednak konflikty z celami polityki wzrostu gospodarczego. W przeciwieństwie do elementów przyrodniczych, dziedzictwo kulturowe i jego ochrona nie stoją w sprzeczności z innymi celami rozwoju. Dlatego, jeśli chodzi o konkurencyjność obszaru – do dziedzictwa kulturowego przywiązuje się dziś coraz większe znaczenie.

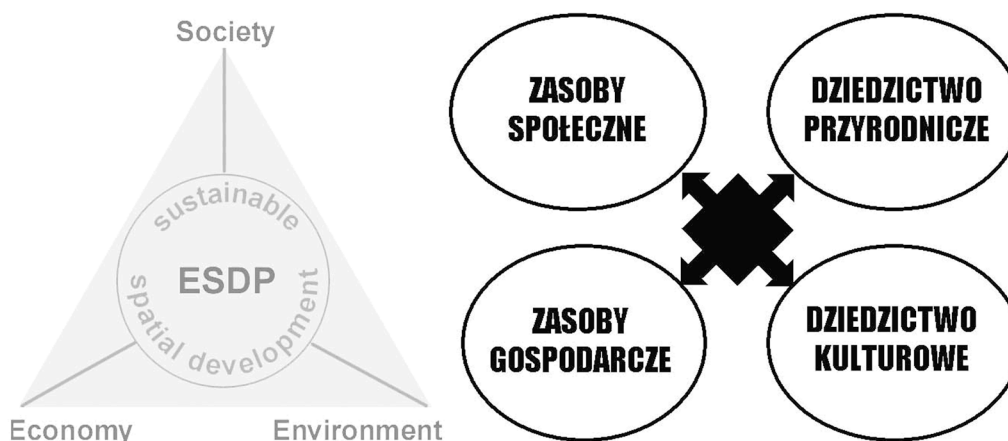
Stąd też sprawne zarządzanie zasobami dziedzictwa kulturowego staje się ważnym elementem skutecznej polityki gospodarczej i społecznej na wszystkich szczeblach władzy – narodowej, regionalnej i lokalnej. Można mówić w szczególności o kluczowej roli zarządza-

nia w rozwoju terytorialnym, na wszystkich wyżej wymienionych szczeblach, choć na każdym w nieco innej formie. W dzisiejszych czasach skuteczność sposobów zarządzania stanowi o możliwości realizacji celów politycznych. W odniesieniu do zasobów dziedzictwa kulturowego, oprócz kosztów ochrony, dzięki sprawnemu zarządzaniu można także czerpać wysoką rentę z jego wykorzystania. W takich okolicznościach łatwiej jest osiągnąć cele polityczne. Programowanie rozwoju i planowanie, w tym planowanie strategiczne i planowanie przestrzenne – wspomagają procesy zarządzania terytorialnego. Te instrumenty należy więc w dzisiejszych czasach stosować także wobec dziedzictwa kulturowego. Jako przykład użycia tych zasobów w rozwoju społecznym i gospodarczym należy wspomnieć o sferze tzw. *cultural industries*, która przy postępie technologicznym rozwija się coraz dynamiczniej, będąc w niektórych rejonach głównym źródłem tworzenia nowych miejsc pracy.

Składowe dziedzictwa kulturowego

W ostatnich latach coraz więcej elementów traktuje się za składowe dziedzictwa kulturowego. Generalnie podzielić je można na materialne i niematerialne. Obie te grupy zaczynają być postrzegane jednocześnie jako zasoby i jako cele polityki rozwoju. Rysunek 2 przedstawia po lewej stronie strukturę celów Europejskiej Perspektywy Rozwoju Przestrzennego (ESDP – *European Spatial Development Perspective*) z 1999 roku, przyjmowanej jako wytyczna polityki przestrzennej Unii Europejskiej (Komisja Europejska, 1999). Po prawej stronie widać schemat obrazujący kierunek ewolucji sposobu postrzegania składowych polityki rozwoju. Dziedzictwo kulturowe, będące elementem środowiska człowieka, a zarazem kształtujące profil społeczny obszaru, wydaje się wyodrębniać w autonomiczną grupę czynników rozwojowych.

Najistotniejsze dla procesów rozwoju materialne składowe dziedzictwa kulturowego to przede wszystkim: zabytki architektoniczne (przy czym poszerza się stale zakres tego, co uważa się za wartościowe), stanowiska archeologiczne, pomniki, cmentarze, miejsca wydarzeń historycznych, martyrologii, kultu. Niematerialne składniki to najogólniej tradycja i pa-

Rys. 2. Czynniki zrównoważonego rozwoju: struktura celów ESDP (1999) a obecny model uwarunkowań

mięć, ale w przestrzeni można rozpatrywać je jako *genius loci*, odzwierciedlone w charakterystyce każdego miejsca. Czynniki te przeplatają się wzajemnie, wpływając także na przemiany materialnego kształtu przestrzeni, odzwierciedlonego w krajobrazie okolicy. Ochrona krajobrazu, w dzisiejszym rozumieniu, bardziej dotyczy zatem ochrony dziedzictwa kulturowego niż przyrodniczego. Zagadnienie to jest obecnie jedną z głównych kwestii zrównoważonego rozwoju i kształtowania przestrzeni (Council of Europe 2006). Doczekało się bardzo szczegółowych wytycznych na płaszczyźnie międzynarodowej, w tym Konwencji Krajobrazowej, ratyfikowanej także przez Polskę (Oświadczenie Rządowe, 2005).

Przykładem nowego podejścia do doboru i określania roli elementów dziedzictwa kulturowego w procesach rozwoju jest rządowy program holenderski (Belvedere Memorandum, <http://www.belvedere.nu>). W jego ramach dokonano bardzo szczegółowej inwentaryzacji i oceny zasobów dziedzictwa kulturowego kraju, stosując podejście subiektywne, przy wielości uczestniczących podmiotów. W pierwszej fazie realizacji, obok opisowej charakterystyki poszczególnych obszarów kraju, wykonano podstawową mapę wartości archeologicznych oraz bazową mapę wartości historyczno-architektonicznych i urbanistycznych. Na tej podstawie odbyły się szerokie konsultacje, w które zaangażowanych było wiele podmiotów i szczebli administracyjnych. W ich wyniku powstała lista obszarów o statusie ochrony oraz wytyczne polityki i plany działania. Podstawą do realizacji tych ambitnych zamierzeń był szeroki dostęp do informacji i stworzenie bazy danych, integrującej różne źródła informacji.

Dziedzictwo kulturowe w polityce rozwoju Karpat

Jednym z obszarów, którego potencjał rozwojowy tkwi w zasobach natury i kultury, są Karpaty. Jest to obecnie najbardziej opóźniony ekonomicznie obszar Unii Europejskiej (tylko jego ukraińska część leży poza terytorium Unii). Geograficznie jest to pasmo górskie o długości 1300 kilometrów (Alpy mają 1200 km), przecinające terytorium siedmiu państw. Z punktu widzenia społeczno-gospodarczego jak i geopolitycznego jest to obecnie obszar gwałtownych przemian. Wystarczy przypomnieć, że kolejne cztery lub nawet pięć etapów rozszerzania Unii Europejskiej przebiegało lub będzie przebiegać właśnie w obszarze Karpat – Austria, Polska, Czechy, Słowacja, Węgry, Rumunia, Ukraina i Serbia to kraje, które sukcesywnie dołączają do grona członków Unii. Stopień zacofania cywilizacyjnego tego obszaru niesie niebezpieczeństwo, że spontaniczne procesy wzrostu wprowadzą go na taką ścieżkę rozwoju, która zagrozi jego dzisiejszym podstawowym zasobom – nieskażonej przyrodzie i bogatej spuściźnie kulturowej. Niebezpieczeństwo jest tym większe, że procesy integracji europejskiej sprzyjają bardzo spontanicznemu i dynamicznemu wzrostowi. Dlatego kraje karpaccie podpisały i ratyfikowały Konwencję Karpacką (2003), której celem jest m.in. wdrożenie takiej polityki rozwoju tego obszaru, która wykorzystywałaby a nie zaprzepaściła jego unikalny potencjał w zakresie dziedzictwa naturalnego i kulturowego.

Przykładem znaczenia badań historyczno-kulturowych dla programowania przyszłego rozwoju może być kwestia rozmieszczenia ludności. Analiza historycznych punktów koncentracji osadnictwa i ich rozmieszczenia na obszarze Karpat wskazuje na istnienie silnych uwarunkowań kulturowych w określonych pasmach osadnictwa, których istnienie uległo w procesie rozwoju pewnemu zatarciu (rys. 3). Układ ten posiada prawdopodobnie istotny potencjał do kształtowania specyficznych terytorialnie ścieżek rozwoju. Wstępne analizy pozwalają na określenie przesłanek do dalszych, bardziej szczegółowych badań.

Polityka rozwoju wymaga odpowiedniego oprzyrządowania. W ramach programu Unii Europejskiej Interreg III B realizowany jest Projekt Karpacki (EU Community Initiative, <http://www.Carpatianproject.eu>), który ma wypracować podstawową strategię rozwoju przestrzennego regionu karpackiego, część strategii sektorowych oraz wdrożyć szereg działań pilotażowych. W realizację projektu zaangażowanych jest osiemnastu partnerów z dziesięciu krajów: sześciu krajów karpackich (bez Serbii) oraz Austrii, Włoch, Grecji i Niemiec. Rolą partnerów spoza Karpat jest transfer doświadczeń w zakresie polityki rozwoju z innych obszarów górskich – Alp, Apeninów i Rodopów. Niektóre górskie obszary w tych krajach charakteryzowały się w nieodległej przeszłości podobnym zacofaniem i zbliżonymi problemami. Projektem kieruje Stały Sekretariat Konwencji Karpackiej, ulokowany przy Programie Środowiskowym Narodów Zjednoczonych w Wiedniu (UNEP – *United National Environment Programme*). Pracami merytorycznymi zarządza firma doradcza RTI Polska, a jednym z kluczowych partnerów jest Instytut Systemów Przestrzennych i Katastralnych z Gliwic.

W ramach projektu prowadzonych jest 56 szczegółowych działań, zgrupowanych w sześciu „pakietach roboczych”. Część tych działań dotyczy ochrony, gospodarowania i zarządzania dziedzictwem kulturowym. Odbiorcą prac projektu są grupy robocze Konwencji Karpackiej. Funkcjonuje sześć takich grup, każda zajmuje się innymi zagadnieniami. W skład grup roboczych wchodzi przedstawiciele rządów krajów, które ratyfikowały Konwencję Karpacką. Jest to więc struktura polityczna, która weryfikuje i wdraża prace wykonane w ramach projektu. Głównymi działaniami, podejmującymi problematykę grupy roboczej ds. dziedzictwa kulturowego jest opracowanie i wdrożenie metodologii inwentaryzacji zasobów dziedzictwa kulturowego CHST (*Cultural, Historic and Social Topography*) oraz geoportal, jako narzędzie gromadzenia, integracji i udostępniania informacji przestrzennej o zasobach kulturowych.

CHST jest metodą tworzenia topografii kulturowej, historycznej i społecznej obszaru. Ma ona zastosowanie w skali subregionów, lecz dzięki szerszemu stosowaniu i możliwości integracji wyników różnych prac wdrożeniowych, może pomóc w identyfikacji cech dziedzictwa kulturowego na szerszym obszarze – np. całych Karpat. Metoda CHST, stworzona i wdrażana przez słowackich partnerów projektu (REC – Slovakia, Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe, Bratislava) składać się będzie z opracowania podstaw metodologicznych, gdzie nastąpi dobór cech charakteryzujących obszar, a następnie z badań potencjału miast i regionów z punktu widzenia występowania tych cech. Wydany też będzie podręcznik i przeprowadzone szkolenia, mające na celu upowszechnienie metody. Jako *case study* wybrano obszar Białych Karpat, z pogranicza słowacko-czeskiego.

Jak widać już sama metoda tego zamierzenia wymagać będzie docelowo koordynowania i scalania wyników rozproszonych terenowo badań. Jeśli dodać do tego korelacje z pozostałymi działaniami w ramach projektu, wykonywanymi jednocześnie w kilku krajach, konieczne staje się użycie odpowiednich narzędzi komunikacji oraz gromadzenia i prezentacji informacji. Temu m.in. służyć ma Geoportal Karpacki, będący zarówno jednym z narzędzi realizacji projektu, jak i jednym z bardziej istotnych produktów końcowych projektu. Służyć ma zarówno jako instrument pomocniczy w kształtowaniu polityki rozwoju jak i w budowaniu świadomości społecznej mieszkańców Karpat – nazwijmy ją roboczo *świadomością karpacką*. Chodzi tu o poczucie wspólnoty celów przez szerszą społeczność, co ułatwić ma realizację celów politycznych Konwencji Karpackiej (2004). Tak więc rola Geoportalu Karpackiego jest znacznie szersza niż czysto techniczna pomoc w obiegu informacji.

Geoportal Karpacki

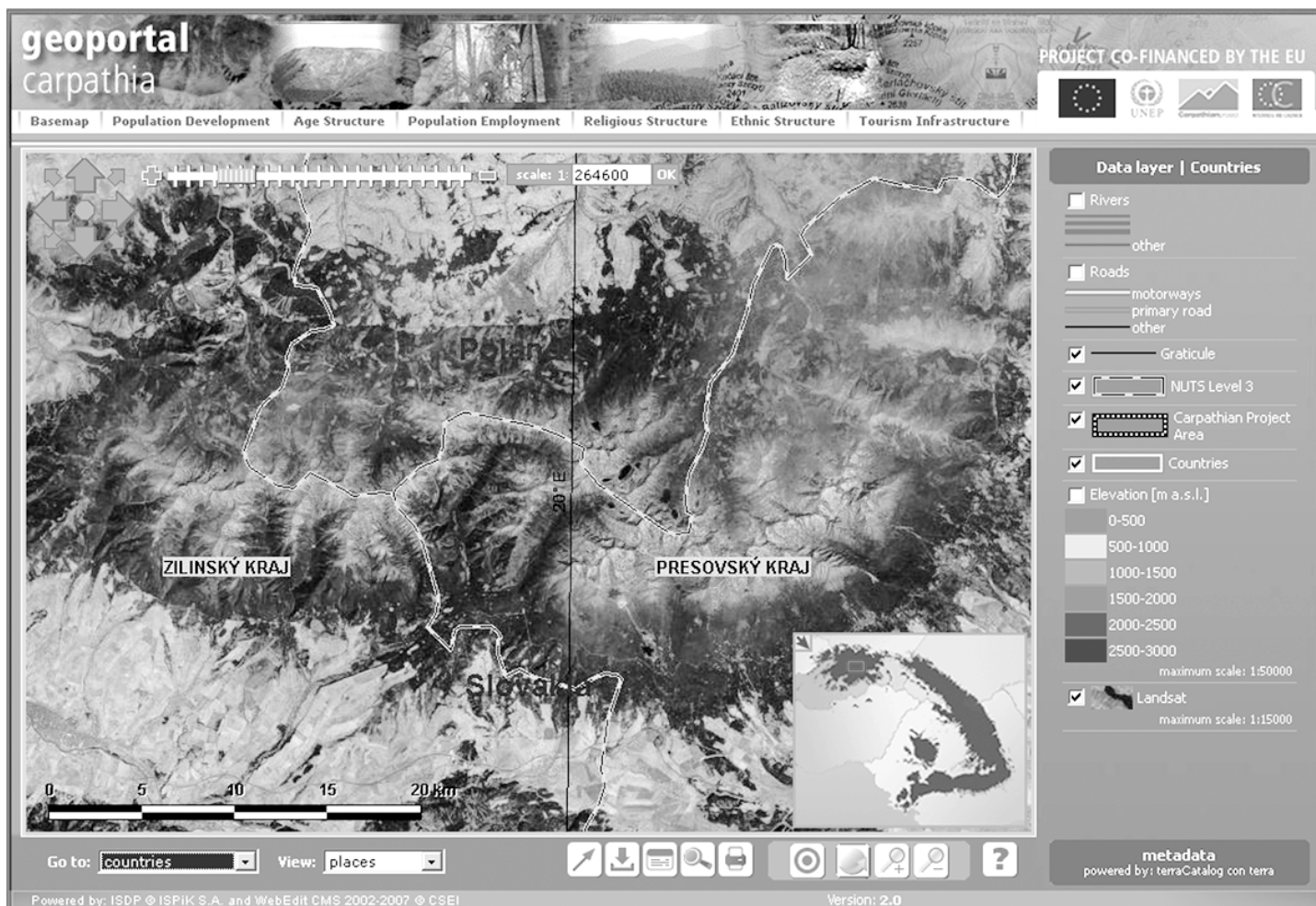
Sprawne zarządzanie zasobami informacji na temat dziedzictwa kulturowego regionu Karpat wymaga zgromadzenia, przetwarzania i analizy dużej liczby danych, między innymi przestrzennych i opisowych, które są mocno zróżnicowane pod względem tematycznym. Zgromadzone dane oraz wyniki ich opracowania muszą ponadto zostać szeroko udostępnione zarówno w celu wsparcia realizacji postanowień Konwencji Karpackiej jak i służyć efektywnej realizacji innych celów polityki regionalnej, z uwzględnieniem treści edukacyjnych.

Do realizacji powyższych postulatów zastosowano współczesne technologie informatyczne i internetowe, zintegrowane w postaci portalu (serwisu) internetowego pod nazwą Geoportal Karpacki. Geoportal należy rozumieć jako platformę integrującą niespójne dane przestrzenne, statystyczne i opisowe (tekstowe) oraz wyniki ich analiz, umożliwiającą ich udostępnianie w spójnej formie map lub zestawień za pośrednictwem Internetu. Z poziomu geoportalu dostępne są różnorakie narzędzia, np. nawigacyjne, analityczne oraz pozwalające na komponowanie układów map, widoków, zestawień, itd., oraz zestaw dodatkowych funkcji (np. wydruk zdefiniowanej kompozycji mapy).

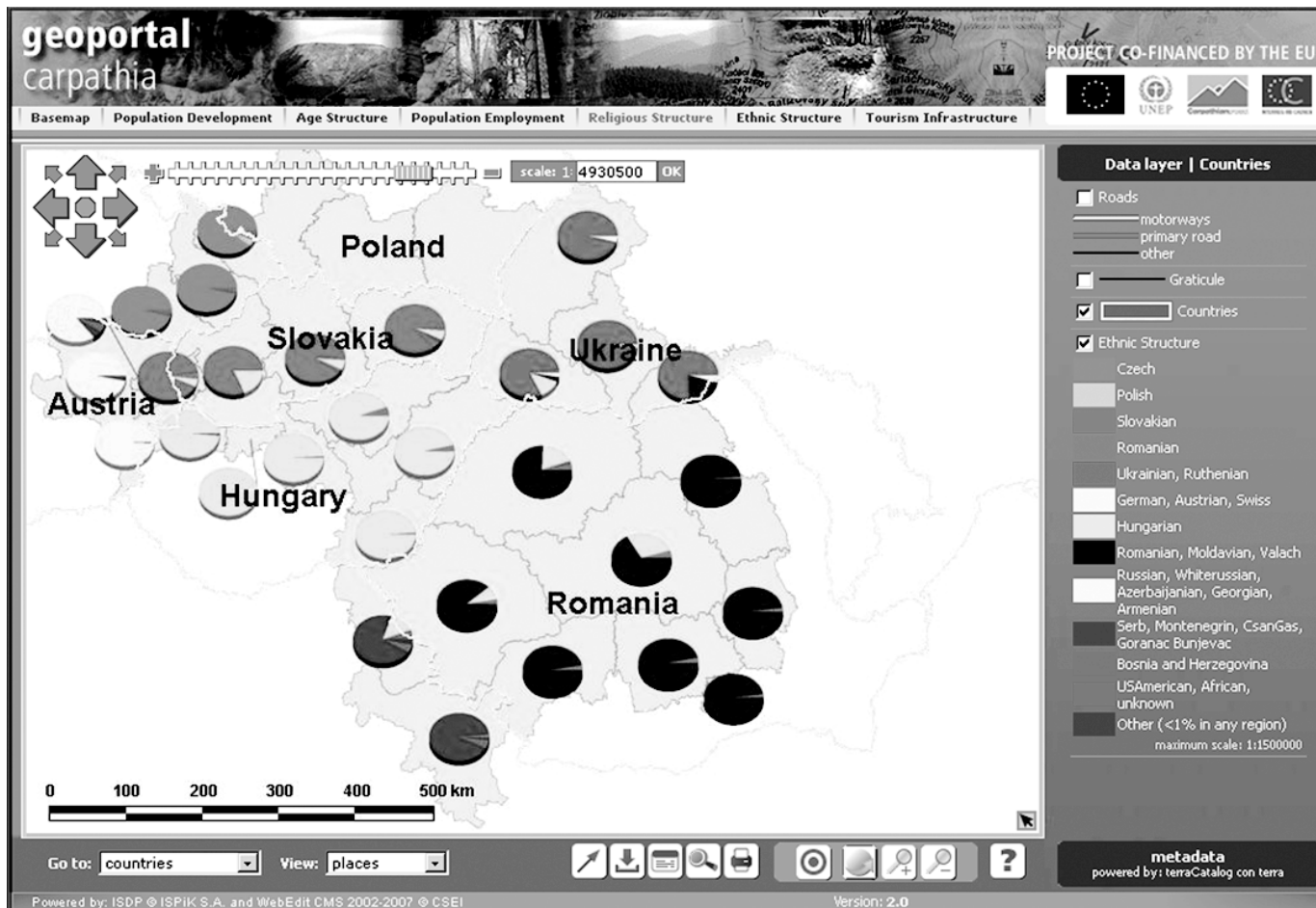
Głównym celem realizowanym przez Geoportal Karpacki jest wspomaganie implementacji polityk rozwoju poprzez ułatwienie szerokiego dostępu do informacji związanej z przestrzenią Karpat i tym samym dostarczenie narzędzi do umacniania poczucia społecznej tożsamości mieszkańców tego regionu (rys. 4 i 5).

W bazie danych Geoportalu Karpackiego gromadzona jest duża ilość aktualnych informacji na temat regionu Karpat. Znaczna część danych powstaje w wyniku realizacji zadań Projektu Karpackiego, co stanowi o ich dużej wartości poznawczej, analitycznej, porównawczej oraz naukowej. Dane zgromadzone w bazie opisane są poprzez metadane, dzięki czemu ułatwiony jest dostęp do nich oraz ich wyszukiwanie. Zgodne z międzynarodowymi normami metadane stanowią podstawę szerszego zaistnienia i udostępnienia danych z obszaru Karpat, również w ramach infrastruktur danych przestrzennych oraz możliwości ich wykorzystania w innych – prowadzonych równolegle lub kolejnych – powiązanych obszarowo projektach. Jest to szczególnie istotne w warunkach obowiązującej od niedawna dyrektywy Unii Europejskiej INSPIRE oraz służy zwiększeniu efektywności rozpowszechniania osiągnięć projektów realizowanych na obszarze Karpat.

Geoportal Karpacki został zbudowany w oparciu o technologie internetowe oraz WebGIS. Podstawą udostępniania danych przestrzennych jest serwer mapowy (ISDP) współpracujący z bazą danych (Oracle) oraz aplikacje zintegrowane, za pomocą których realizowana jest np. wizualizacja danych i inne funkcje. Strona www geoportalu zbudowana została w oparciu o technologie internetowe (HTML, PHP, AJAX) i zarządzania jest za pośrednictwem CMSa – *Content Management System* – (WebEdit). Obsługa metadanych realizowana jest przy wykorzystaniu aplikacji terraCatalog.

Rys. 4. Geoportal Karpacki – przykład interfejsu użytkownika: obraz satelitalny Landsat jako tło do ukazywania problematyki dziedzictwa kulturowego na wybranym obszarze

Rys. 5. Geoportal Karpacki – przykład interfejsu użytkownika: możliwości wizualizacji zagadnień społeczno-kulturowych dla całego obszaru Karpat

Podsumowanie

Dziedzictwo kulturowe staje się ważnym czynnikiem rozwoju. Renta, jaką czerpać można z właściwego wykorzystania tego zasobu może znacznie przewyższać koszty ochrony materialnej i niematerialnej spuścizny poprzednich pokoleń. Warunkiem jest tu skuteczna polityka rozwoju, właściwie identyfikująca zarówno same zasoby kulturowe jak i najbardziej efektywne możliwości ich wykorzystania. Narzędziem tej polityki jest zarządzanie i planowanie, operujące złożonymi informacjami o całej przestrzeni Karpat. Wobec złożoności sfery zasobów kulturowych, w zarządzanie nimi włączonych powinno być wiele podmiotów. Każdy z nich posiada pewien wycinkowy zasób informacji o tych zasobach oraz kieruje się często subiektywnymi ocenami ich wartości i możliwości spożytkowania na potrzeby rozwoju. Sprawne zarządzanie zasobami informacji na temat dziedzictwa kulturowego służy koordynacji przepływu tych informacji, zwiększając potencjał rozwoju obszaru, którego dotyczy. Podstawą organizacji obiegu informacji w tym modelu jest możliwość integracji wielu rozproszonych informacji oraz dostęp do nich wielu partnerów, gwarantujący ich partycypację w kształtowaniu polityki rozwoju. Dzięki temu zasoby dziedzictwa kulturowego mogą przyczyniać się do poprawy jakości życia mieszkańców (oddziaływanie wewnętrzne) oraz zwiększaniu atrakcyjności zewnętrznej obszaru, co wpływa korzystnie na jego globalną konkurencyjność.

Literatura

- Council of Europe 2006: Landscape and Sustainable Development. Challenges of the European Landscape Convention.
- EU Community Initiative INTERREG III B CADSES Neighbourhood Programme 2000–2006: Carpathian Project – protection and sustainable development of the Carpathians in a transnational framework, Project No. 5D094, Lead partner: United Nations Environment Programme, Vienna – Interim Secretariat of the Carpathian Convention, <http://www.carpathianproject.eu>.
- Komisja Europejska, 1999: Towards Balanced and Sustainable Development of the Territory of the European Union, Potsdam.
- OECD, 2005: International Symposium on Enhancing City Attractiveness for the Future, Nagoya, Japan, OECD Directorate for Public Governance and Territorial Development, <http://www.oecd.org>.
- Oświadczenie Rządowe z dnia 21 września 2005 r. w sprawie mocy obowiązującej Europejskiej Konwencji Krajobrazowej, sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r. Dz.U. 2006 nr 14 poz. 99.
- Ramowa Konwencja o ochronie i zrównoważonym rozwoju Karpat, sporządzona w Kijowie dnia 22 maja 2003 r. Dz.U. 2007 nr 96 poz. 634.
- The Belvedere Memorandum. A policy document examining the relationship between cultural history and spatial planning, <http://www.belvedere.nu>.

Summary

The role of the components of the cultural heritage in development processes is lately under significant transformation. The material and immaterial heritage of the preceding generations has always been an important factor of social processes – it formed the base of social consciousness, identity and creation of social ties, and first of all of the identity with the place of residence. But in the economic sense it was rather a passive component of the growth processes, if not the burden which the economy had to incur for certain social mission.

But this situation has dramatically changed – the cultural heritage in the globalization era becomes one of basic local (regional) factors of growth. It became the main component of the attractiveness of the area, contributing in significant degree to its development potential. This has a direct impact on growth possibilities and the life quality level of citizens.

On one hand, with „uniformization” of life on a global scale, elements of cultural heritage determine the leading distinguishing features of the identity of the area, what has a great importance for social processes and quality of life of inhabitants. On the other hand, cultural heritage determines the basic factor in creating external image of the area, in principle the only distinguishing feature (sometimes together with some elements of the natural heritage) against neutral background of the „globalized” world. Other factors constituting the affirmative image, and consequently the attractiveness of the area, are of course necessary, but do not determine the essential distinguishing feature of the area today.

So, efficient management of the cultural heritage resources becomes an important element of the effective economic and social policy on all levels of power – national, regional and local. With technological progress there is more and more dynamic development of so-called „cultural industries”, becoming in some places the main source of new jobs.

Carpathians are one of such areas where development potential consists mainly of natural and cultural resources. At present, this is economically and socially the most neglected area of European Union (only its Ukrainian part lies outside the territory of the EU). The degree of the civilization backwardness of this area poses a danger that spontaneous growth processes will put it on the path of development threatening its basic resources today – untouched nature and rich cultural heritage. Because of these threats the Carpathian countries signed and ratified the Carpathian Convention focused among others on introduction of such development policy in this area which would use but not ruin its unique potential.

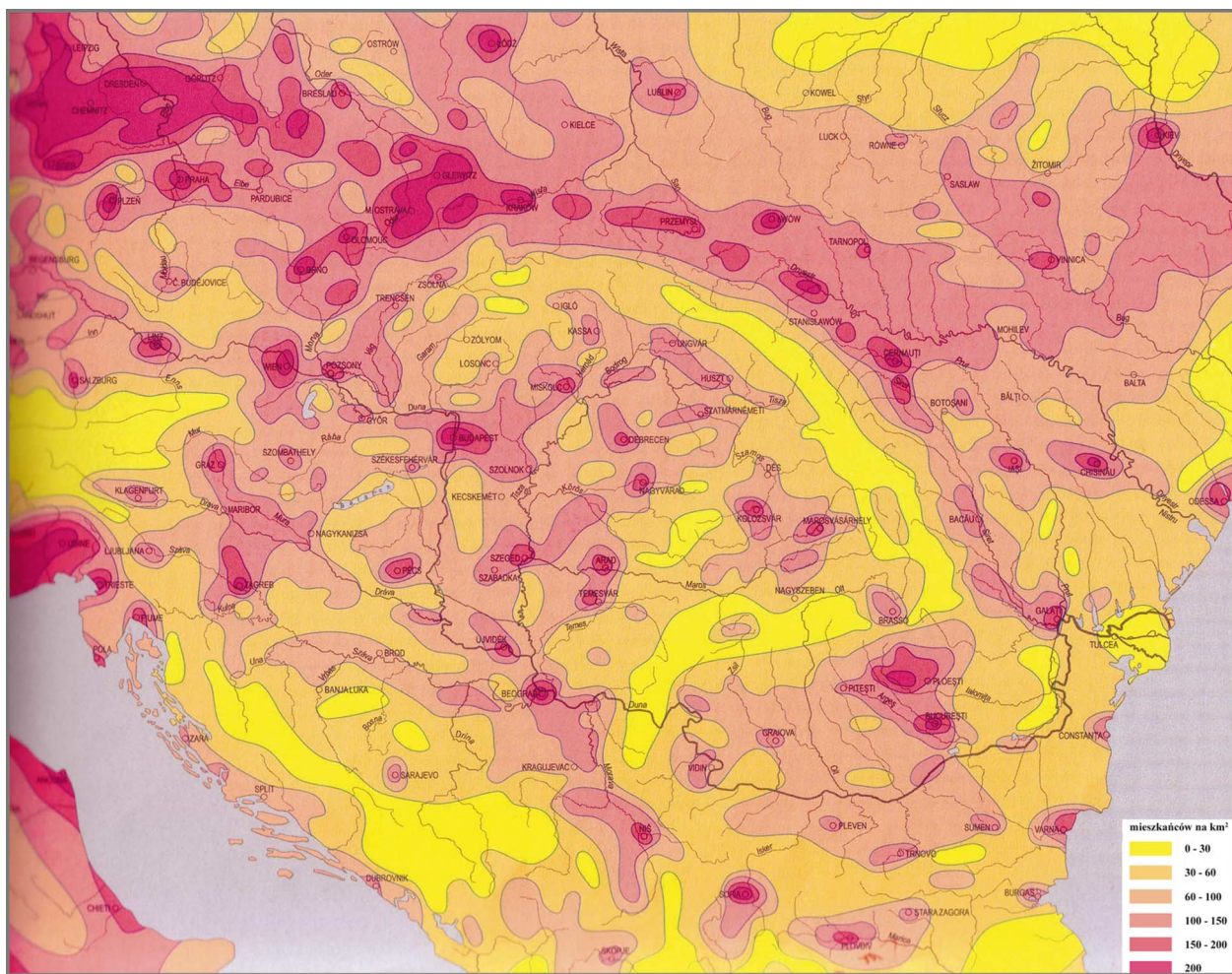
However, development policy requires proper tools. Within the framework of the European Union Interreg III B programme the Carpathian Project is carried out with the aim to prepare basic strategy for spatial development of the Carpathian region, a set of the sectoral strategies and to initiate some of pilot activities there.

Efficient management of cultural heritage resources of the Carpathian region demands usually collection, conversion and analysis of a huge number of data strongly thematically diversified. In addition, the mentioned aggregated data and other results of works should be widely made available both for the implementation of the Carpathian Convention decisions and for the realization of other goals of regional policy, including in the area of education.

Contemporary IT and internet technologies were used for the realization of the above postulates constituting the base for the realization of the majority of tasks of the Carpathian Project. In result of these activities, among others, the Carpathian Geoportal was created. Within the framework of Geoportal diverse data (spatial, statistical, etc.) were integrated and the results of analyses were widely made available (in the Internet). The main objective realized by the Carpathian Geoportal is supporting the implementation of development policies by facilitating access to the information and delivering the tools to strengthen the sense of social identity.

dr inż. arch. Maciej Borsa
maciej.borsa@xl.wp.pl

dr Leszek Litwin
llitwin@ispik.pl
tel.: (32) 301 10 73

Rys. 3. Historyczne pasmo koncentracji osadnictwa na obszarze Karpat (gęstość zaludnienia w latach 30. XX wieku)
 – podstawa pogłębionych analiz uwarunkowań kulturowych przyszłego rozwoju
 (ilustracja z materiałów archiwalnych Węgierskiej Akademii Nauk)